

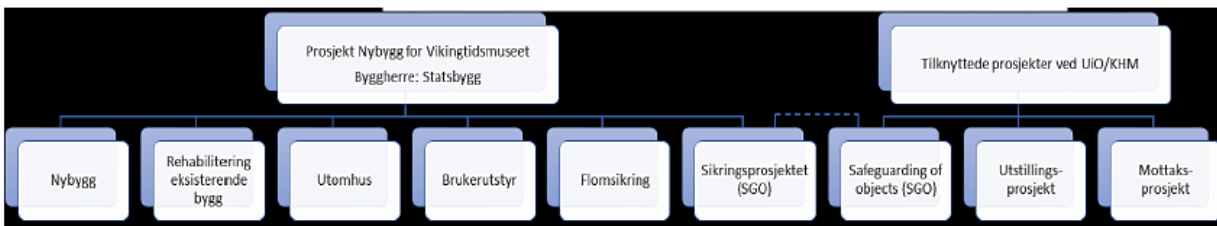
Vikingtidmuseum på Bygdøy

Styringsdokument for tilknyttede prosjekter ved UiO

1. INNLEDNING OG BAKGRUNN

Kunnskapsdepartementet (KD) er oppdragsgiver for prosjektet «Nybygg for Vikingtidmuseet ved Universitetet i Oslo», som gjennomføres av Statsbygg (SB) som byggherre og Universitetet i Oslo (UiO) og Kulturhistorisk museum (KHM) som bruker. UiO/KHMs rolle, ansvar og oppgaver i prosjektet er beskrevet i sentralt styringsdokument (SSD) for byggeprosjekt og brukerutstørsprosjekt.

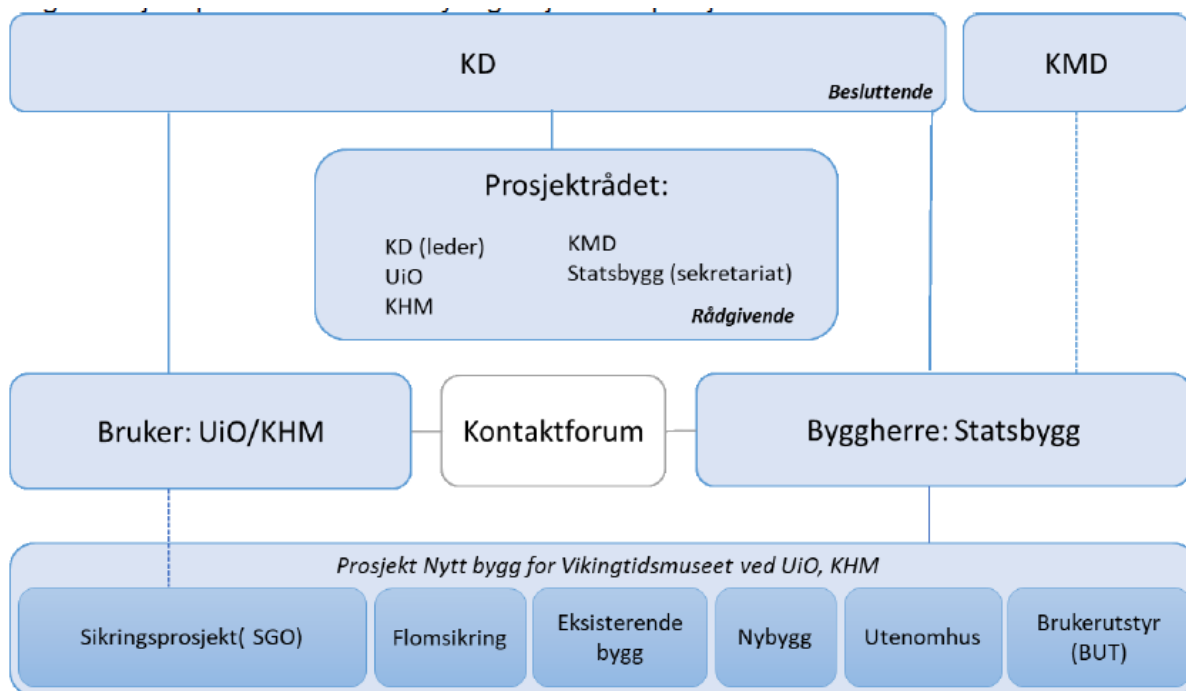
I tillegg til prosjektet som er definert i oppdragsbrevet fra KD til SB, driver UiO tre tilknyttede prosjekter som bidrar til å realisere prosjektets effektmål.

Figur 1: Prosjektoversikt i «Overordnet styringsdokument» fra KD

Styringsdokumentet for tilknyttede prosjekter ved UiO/KHM fastlegger UiOs føringer på sine egne leveranser og beskriver hvordan UiOs delprosjekter er tilknyttet «Prosjekt Nybygg for Vikingtidmuseet» beskrevet i «Overordnet styringsdokument» og Statsbyggs sentrale styringsdokumenter (SSD).

Det er en grunnleggende føring for gjennomføringen av hele prosjektet at samlingene ikke utsettes for uakseptabel risiko knyttet til støv, temperatur- og fuktvariasjoner, støt og vibrasjoner. De overordnede premissene for samlingens sikkerhet er beskrevet i vedlegget «Premissdokument for samlingens sikkerhet». Dette dokument beskriver føringer i forhold til samlingens sikkerhet for både UiOs egne delprosjekter og Statsbyggs delprosjekter.

Figur 2: Illustrasjon fra «Overordnet styringsdokument» som overordnet viser hvordan prosjektet som SB har ansvar for er organisert.

2. PROSJEKTPROGRAMMET HOS UiO

UiOs prosjekter er organisert som et prosjektprogram og omfatter sikring av den del av samlingen på Bygdøy som ikke er del av Statsbyggs oppdrag, utvikling av utstillinger og formidlingsløsninger, etablering av forskningssenter, utvikling av det nye museets merkevare og kommersielle tilbud, samt planlegging av den operasjonelle driften og overtagelse av museumsanlegget.

UiOs prosjektprogram omfatter de delene i prosjektoversikten som er benevnt «Tilknyttede prosjekter ved UiO/KHM» i «Overordnet styringsdokument» fra KD.

3. MÅL OG KRAV

KD har fastsatt samfunns mål og effektmål for prosjekt nytt Vikingtidsmuseum. Til hvert av effektmålene er det knyttet nærmere spesifiserte krav. Effektmål og krav er styrende både for byggeprosjektet og for UiOs prosjektprogram.

Samfunns mål

Sikre befolkningen og kommende generasjoner tilgang til kulturhistorisk kunnskap om og forståelse av vikingtiden.

Effektmål

1. Bevare samlingene for kommende generasjoner på en museumsfaglig forsvarlig måte

- Liten eller ingen nedbrytning av gjenstandene grunnet fysiske og kjemiske forhold
- Liten eller ingen risiko for skader på gjenstander ved uhell, brann, hærverk, vibrasjoner med mer.

2. Verdensledende museums - og forskningsinstitusjon innenfor vikingtid med bred nasjonal og internasjonal anerkjennelse for produksjon av ny kunnskap om vikingtiden

- Internasjonale publikasjoner innen vikingtid på nivå 2 har økt med 50% i løpet av museets 5 første driftsår.
- Antall gjesteforskere innen vikingtidsstudier har økt med 50% i løpet av de første 5 driftsår.

3. Aktuelle og attraktive utstillinger og aktiviteter som kan muliggjøre en økning av besøksstallet

- Det samlede besøksstallet øker med 75% innen 5 år etter åpning av det nye museet.
- Antall skoleklasser som tilbys omvisninger med eget pedagogisk opplegg øker med 100% innen 5 år etter åpning av det nye museet.
- Utstillinger og øvrige formidlingsaktiviteter blir eget studiemål for minst 5 grupper fra utenlandske museer hvert av de første 5 årene etter åpningen av det nye museet.

4. Bygningsutforming som legger rammer for hensiktsmessig arealdisponering, logistikk og rutiner, og fremmer tids- og kostnadseffektiv drift av alle museumsfunksjoner:

- Planløsning som gir effektiv publikumsflyt gjennom anlegget innenfor 75% økning i besøkstall.
- Økning av besøksstallet i lavsesong, oktober-april, med 150% innen 5 år etter åpningen av det nye museet.
- Teknisk struktur i anlegget dimensjoneres slik at nye og endrete løsninger kan integreres uten ombygginger de første 15 årene etter åpning.
- Hensiktsmessige og robuste materialvalg for å unngå ombygginger, utbedringer eller økning i bygningens driftsutgifter innenfor byggets 15 første leveår.

Prosjektprogrammets prosjekter og delprosjekter:

SGO-KHM

Prosjektet omfatter sikring av alle gjenstander i samlingen på Bygdøy, unntatt skip, sleder og vogn (del av SGO-SBs gjennomføringsansvar). I SGO-KHM har UiO/KHM både gjennomføringsansvar og ansvar for samlingens sikkerhet. Sikkerhet til gjenstandene står over de ordinære resultatmålene og det er dermed en grunnleggende føring for gjennomføringen av alle aktiviteter i alle delprosjektet at samlingene ikke utsettes for uakseptabel risiko knyttet til støv, temperatur- og fuktvariasjoner, støt og vibrasjoner. Prosjektet er underlagt premisser og krav for samlingens sikkerhet som er beskrevet i «Premissdokument for samlingens sikkerhet» med tilhørende vedlegg.

Prosjektets aktiviteter kan deles inn i følgende overordnede faser:

1. *Utarbeidelse av metoder og prosesser for sikring og flytting*
2. *Utflytting av gjenstander fra VSH og sikring av gjenstander på Økern evt andre lokaliteter*
3. *Oppfølging av samlingen under byggefase*
4. *Utvikling, utbedring og montering av støttesystemer for sleder og skip i samarbeid med SGO-SB*
5. *Montering av støttesystem skip*
6. *Forflytning og montering av gjenstander i nye utstillinger*

Det skal utarbeides en overordnet fremdrifts- og milepælsplan som ivaretar prosjektets faser. Prosjektansvarlig for SGO-KHM er seksjonsleder for seksjon for samlingsforvaltning.

Utstillingsprosjektet

Utstillingsprosjektet planlegges spesielt iht oppnåelse av effektmål 3 «Aktuelle og attraktive utstillinger og aktiviteter som kan muliggjøre en økning av besøkstallet» og de delene av effektmål 4 som går på publikumsflyt og besøkstall; «Planløsning som gir effektiv publikumsflyt gjennom anlegget innenfor 75% økning i besøkstall.» og «Økning av besøkstallet i lavsesong, oktober-april, med 150% innen 5 år etter åpningen av det nye museet.»

Utstillingsprosjektet har flere delprosjekter ledet av delprosjektledere. Delprosjektene har egne prosjektbeskrivelser som beskriver leveranser, fremdriftsplaner og budsjetter. Sammensetningen av delprosjekter og medlemmer i delprosjektene vil tilpasses ulike faser i totalprosjektet. I 2020 har utstillingsprosjektet følgende delprosjekter:

1. Delprosjekt nye utstillinger (DNU): Planlegging og utvikling av utstillinger og formidlingsløsninger med høy attraksjonsverdi for et stort nasjonalt og internasjonalt publikum, og med relevante tilbud for lokalbefolkning, fagmiljøer og skoleklasser.
2. Delprosjekt forskningssenter vikingtid (DFV): Etablering av et forskningssenter som produserer forskning og forskere av ypperste kvalitet i et internasjonalt landskap. Forskningssenteret inspirerer forskningsinteresse og forståelse hos et bredt publikum, samt er en attraktiv tverrfaglig møteplass hvor forskere får tilgang til gjenstandsmateriale og forskningsstøtte.

3. Delprosjekt kommunikasjon, branding og kommersiell profil (DBK): Utvikling av merkevaren og profiler på de ulike publikumstilbudene som gir muligheter for å posisjonere VTM som verdens viktigste formidler av vikingtiden, samt utvikling av løsninger for museets kommersielle tilbud som ivaretar god balanse mellom økonomisk inntjening og museumsfaglige mål. Delprosjektet samarbeider med KHMs gruppe for kommunikasjon i utvikling og gjennomføring av kommunikasjons- og profileringsaktiviteter for det nye vikingtidsmuseet.
4. Delprosjekt organisering, bemanning og finansiering (DBF): Planlegging av KHMs drift av museet, herunder modeller for organisering og bemanning, driftsbudsjett, finansieringsmodell og forretningsplaner for den kommersielle driften.
Utstillingsprosjektet ledes av KHMs prosjektleder for VTM-prosjektet.

Mottaksprosjektet

Prosjektet skal være premissleverandør for overtakelse av drift og operativ bruk av museumsanlegget.

- Planlegge fremtidig drift og forvaltning
- Gi nødvendige brukravklaringer til Statsbygg i rett tid
- Bidra til samhandling og koordinering mellom de ulike delprosjektene
- Sørge for tilpasning UiOs tekniske krav/infrastruktur
- Gjøre nødvendige forberedelser for innflytting

Mottaksprosjektet ledes av EAs prosjektleder.

Finansiering av prosjektprogrammets delprosjekter:

UiO finansierer sin egen medvirkning i prosjektet, estimert til:

- Safeguarding of objects (SGO-KHM): 36,1 mill. kroner (fullfinansiert fra UiO)
- Utstillingsprosjektet (inkludert planlegging av forskningssenter og kommersielle tilbud):

Kalkulert finansieringsbehov og status primo 2021:

- Finansiering av basisutstillinger 81,9 mill. kr. (UiO)
 - Egenfinansiering gjennom ressursbruk > 20 mill. kr. (KHM, totalt brukt over 100 mill. kr. pr 2020)
 - Finansiering fra Sparebankstiftelsen 20 mill. kr. (pr januar 2021 foreligger tildeling på 2,4 mill. kr. og det er sendt søknad på ytterligere 18,4 mill. kr.)
 - Donasjoner/gaver/sponsor: >= 100 mill. (optimal satsning i henhold til prosjektplan representerer ytterligere 125 mill.)
- Mottaksprosjektet:
Gjennomføres innenfor EAs ordinære budsjetter, inkludert tilpasning av ekstra serveringsareal etter nærmere avtale med byggherre. Finansiering av drift og forvaltning av museumsanlegget med tilhørende bemanning og tilbud utover museal virksomhet utredes og avklares som del av mottaksprosjektet.

Prosjektprogrammets roller, grupper og beslutningsorgan

Brukergrupper

For å sikre at Statsbygg har tilgang til nødvendig grunnlag til rett tid, er det opprettet 10 brukergrupper som bistår prosjekteringsgruppen (PG) med informasjon i prosjektets ulike faser:

- BRG1 Publikumsarealer
- BRG2A Utstillings- og formidlingsarealer
- BRG2B Montre
- BRG3 Gjenstandsbehandling
- BRG4 Arbeidsplasser
- BRG5 Kafé / restaurant
- BRG6 Utomhus
- BRG7 Logistikk
- BRG8 Drift teknikk renhold
- BRG9 Sikkerhet

Gruppene er satt sammen av relevante deltakere fra KHM og EA, og ledes av utpekt gruppeleder som ivaretar kontakten til SBs prosjekteringsgrupper (PG). EAs prosjektleder har ansvar for koordineringen av brukerprosessen. Overordnede avklaringer eller uttalelser gjøres i hovedbrukergruppen, bestående av samtlige gruppeledere, representanter for vernelinjen og tjenestemannsorganisasjonene, samt gruppens leder ass. universitetsdirektør.

UiO-ledelsens og UiO/EA sine overordnede roller

UiOs Styringsgruppe for VTM:

Faste medlemmer: Universitetsdirektør, Eiendomsdirektør, Museumsdirektør
I tillegg møter Plan og utredningsdirektør, prosjektleder KHM og prosjektleder EA
Gruppen ledes av universitetsdirektøren, med prosjektleder EA som sekretær.

- har ansvar for overordnede beslutninger i prosjektet
- avgjør hvilke saker som skal behandles i prosjektrådet.

Hovedbrukergruppe:

Gruppen er et rådgivende organ og skal:

- vurdere fremlagte forslag fra temabrukergruppene
- kvalitetssikre at de fremlagte forslag fra temabrukergruppene er i samsvar med vedtatte rammer for prosjektet og i samsvar med virksomhetens mål for det nye bygget
- vurdere eventuell prioritering eller dissens som ikke er løsbart på temagruppenivå

Gruppen ledes av ass. Universitetsdirektør.

Prosjektleder EA:

- Koordinerer brukerprosesser (bygg og BUT)
- Hovedkontaktpunkt til SB og KHM
- Rapporterer i UiO linjen
- Forbereder saker til VTM-styringsgruppe
- Leder «Mottaksprosjektet»

KHMs overordnede roller

Prosjekteier KHM (museumsdirektøren): Museumsdirektøren har forvaltnings- og beslutningsmyndighet for samlingens sikkerhet. Prosjekteier KHM er leder av KHMs styringsgruppe for VTM.

KHMs Styringsgruppe for VTM har følgende oppgaver:

- Ansvar for at prosjektet følger prosjektplaner og avtaler samt vesentlige økonomiske og administrative rammer
- Støtte og veilede KHM prosjektleder og delprosjektledere
- Godkjenne prosjektplaner
- Godkjenne endringer og avvik i delprosjektene
- Godkjenne fullføring av delprosjektene ulike faser og gi klarsignal for oppstart av de neste fasene

Prosjektansvarlig SGO-KHM: Oppgaver i SGO-KHM koordineres av seksjonsleder for samlingsforvaltning i KHM som rapporterer til museumsdirektøren.

KHMs prosjektleder for VTM: Leder KHMs Koordineringsgruppe og koordinerer delprosjekter i «Utstillingsprosjektet». KHM-prosjektleder rapporterer til museumsdirektøren og er sekretær for KHMs styringsgruppe.

KHMs Koordineringsgruppe har følgende ansvar:

- Koordinere arbeidet i KHMs delprosjekter
- Drøfte og avklare spørsmål som kan besluttes under KHMs styringsgruppe-nivå
- Avklare ressursbruk med prosjektene der KHM medvirker som bruker
- Orienterer om framdrift, resultater og avvik

Medvirkning tjenestemannsorganisasjoner og vernelinje:

Medvirkning tjenestemannsorganisasjoner og vernelinje ivaretas i henhold til gjeldende bestemmelser i Aml. m/forskrifter og Hovedavtalen m/tilpasningsavtale.

Prosjektprogrammets arkiveringsrutiner

Prosjektrelatert materiale som er viktig for dokumentasjon og/eller etterprøvbarehet skal arkiveres på en måte som gjør de tas vare på og er tilgjengelige for nåtiden og ettertiden.

Overordnet så arkiveres prosjektrelatert materiale på to måter:

1/ UiOs elektroniske saksbehandlings- og arkivsystem (ePhorte). Her arkiveres sentrale beslutnings- og styringsdokumenter, samt saksdokumenter og annen dokumentasjon av spesiell verdi. Dette kan være f.eks. dokumentasjon og referater som omhandler beslutninger rundt samlingens sikkerhet, saksdokumenter som beskriver ansvarsforhold mellom aktører i prosjektet, beslutninger rundt økonomi, fremdrift og prosjektkvalitet, samt styringsdokumenter, prosjektbeskrivelser og godkjente prosjektleveranser.

2/ Prosjektområde på server. Her legges og bevares dokumentasjon som ikke faller inn under offentleglova § 3 det vil si arbeidsdokumenter, møterefater etc.

Prosjektleder EA er ansvarlig for arkivering av alle premissgivende og styrende dokumenter relatert til prosjektprogrammet, f.eks. saker som er behandlet i VTM styringsgruppe og Prosjektråd, samt annen prosjektrelatert dokumentasjon som håndteres overordnet i UiO, EA eller Mottaksprosjekt.

Prosjektansvarlig SGO-KHM er ansvarlig for arkivering av prosjektrelatert materiale i SGO-KHM og SGO-SB.

KHMs prosjektleder for VTM er ansvarlig for arkivering av prosjektrelatert materiale i Utstillingsprosjektet, KHMs koordineringsgruppe og KHMs styringsgruppe.

1. STYRING OG RAPPORTERING

Økonomistyring

Økonomien i hvert av de tre prosjektene i UiOs prosjektprogram styres av respektive prosjektleder iht. prosjektenes budsjett.

Fremdriftsstyring

Hovedfremdriftsplanen til «Prosjekt Nybygg for Vikingtidsmuseet» utvikles og vedlikeholdes av Statsbygg. Milepælene i denne planen er styrende for fremdriftsplaner i prosjektene i UiOs prosjektprogram.

Prosjektleder i respektive prosjekt er ansvarlig for å styre aktiviteter og delprosjekter innenfor prosjektenes gjeldende fremdriftsplaner.

Kvalitetsstyring

Kvalitet i prosjektprogrammet defineres som kvalitet på prosesser og kvalitet på leveranser.

Prosessuell kvalitet skal oppnås gjennom at:

- *Prosjektprogrammet følger beskrivelser av organisering, styring og rapportering i dette styringsdokument*
- *Prosjektledere utarbeider prosjektbeskrivelser, budsjetter og fremdriftsplaner, som deles med prosjektdeltagere og følges opp*
- *Det etableres godt samspill mellom prosjektprogrammets prosjekter og Statsbyggs organisasjon*
- *Det etableres godt samspill mellom prosjektprogrammets prosjekter og seksjoner i UiO/KHMs linjevirkosomheten og underenheter hos EA for å sikre riktig tilgang på ressurser*
- *Prosjektledere fokuserer på å bygge opp et godt arbeidsmiljø i prosjektene*
- *Kvalitet på leveranser skal oppnås gjennom at:*
- *Prosjektledere har utarbeidet prosjektbeskrivelser med tydelige leveranser*
- *Prosjektledere planlegger gjennomføring med riktige interne ressurser og kvalifiserte eksterne leverandører*
- *Relevante grunnlagsdokumenter, delleveranser og løsninger drøftes og utvikles i samspill med Statsbyggs prosjekteringsgrupper*
- *Grunnlagsdokumenter, delleveranser og løsninger kvalitetssikres gjennom prosjektprogrammets ulike grupper og beslutningsorgan*
- *Relevante leveranser kvalitetssikres gjennom eksterne referansegrupper og testes mot brukere*

Risikostyring

Statsbygg har i samarbeid med KHM utarbeidet en strategi for risikostyring. Strategien beskriver hvordan alle muligheter og trusler som påvirker gjenstandene ved museet blir styrt og håndtert. Risikostyringen gjennomføres for å sikre at alle muligheter og trusler som er identifisert blir ivaretatt og fulgt opp på riktig nivå, og for å prioritere og samhandle på tvers av delprosjekter fag og objekter slik at man oppnår en koordinert og optimal ressursbruk i prosjektgjennomføringen og i interaksjon med relaterte initiativ. Denne strategien skal også benyttes i alle tilknyttede prosjekter ved UiO/KHM/EA i prosesser og beslutninger som påvirker samlingens sikkerhet.

Rapportering

Prosjektleder i respektive prosjekt har ansvar for rapportering av status og avvik til respektive prosjekts prosjekteier (Eiendomsdirektøren for «Mottaksprosjekt» og Museumsdirektøren for «SGO-KHM» og «Utstillingsprosjekt»). I dialog med respektive prosjekteiere forbereder ved behov prosjektprogrammets prosjektledere saker til KHMs styringsgruppe for VTM, UiOs styringsgruppe for VTM, styret i KHM og/eller Prosjektrådet.

På saker som påvirker Statsbyggs oppdrag rapporterer respektive prosjektleder status og avvik til Statsbygg gjennom Kontaktforum.

2. ANSVAR OG OPPGAVER

UiO/KHMs ansvar og oppgaver knyttet til prosjektet (Nybygg for Vikingtidsmuseet ved Universitetet i Oslo) er beskrevet i prosjektets overordnede styringsdokument og sentralt styringsdokument for respektive bygg og brukerutstyr. Nedenfor skisseres overordnet ansvar og oppgaver for UiO-ledelsen, UiO/EA og UiO/KHM for «Tilknyttede prosjekter ved UiO/KHM».

UiO ledelsens ansvar og oppgaver

UiO-1	Universitetsdirektør er øverst ansvarlig for «Tilknyttede prosjekter ved UiO/KHM» og leder av UiO Styringsgruppe for VTM, og ansvarer for at saker fra UiO Styringsgruppe som angår oppdragsgiver og byggherre blir meldt til Prosjektråd
UiO-2	UiO-ledelsen har ansvar for Hovedbrukergruppen og de overordnede tilbakemeldingene fra brukerorganisasjonen til byggherre ved faseoverganger
UiO-3	UiO-ledelsen er ansvarlig for å avklare finansiering for de sikringsrelaterte oppgavene som ikke er en del av finansieringen over statsbudsjettet
UiO-4	UiO-ledelsen har ansvar for å bistå KHM i å avklare finansiering av utstillinger og ansvar for å ta den endelige avgjørelsen på valg av ambisjonsnivå for utstillingene på bakgrunn av tilgjengelig finansiering
UiO-5	UiO-ledelsen har ansvar for finansiering av driften av det nye museet

UiO/EAs ansvar og oppgaver

UiO/EA-1	UiO/EA er ansvarlig for at byggeprosjektet gjennomføres i henhold til prosjektmålene, og vil ha drifts- og forvaltningsansvaret for bygget etter ferdigstillelse
UiO/EA-2	UiO/EA har på vegne av universitetet ansvar for brukermedvirkningen i byggeprosjektet og brukerutstørsprosjektet
UiO/EA-3	UiO/EA har ansvar for teknisk drift av og sikkerhet i museet
UiO/EA-4	UiO/EA er kontaktpunkt mellom KHM/SB/UiO sentralt
UiO/EA-5	UiO/EA har overordnet ansvar for kommunikasjon, informasjonsflyt og sammenheng mellom alle aktører, delprosjekter og aktiviteter.
UiO/EA-6	UiO/EA har ansvar for at anlegget i sin helhet tilfredsstillende UiOs krav til robusthet i materialvalg og kvaliteter, sett i forhold til vedlikeholdsbehov og bygningsvern.

UiO/KHMs ansvar og oppgaver

UiO/KHM-1	KHM har ansvar for å beslutte og følge opp forhold knyttet til samlingens sikkerhet iht. premisser og krav i «Styringsdokument – ansvar for samlingens sikkerhet»
UiO/KHM-2	KHM har ansvar for publikumstilbud, utstillinger og formidlingskonsepter i det nye museet, herunder prosjektledelse for «Utstillingsprosjektet» og deltagelse i brukergrupper
UiO/KHM-3	KHM skal bidra til at prosjektet planlegges og gjennomføres med god kvalitet i henhold til de mål og rammer som er definert for prosjektet
UiO/KHM-4	KHM skal godkjenne og beslutte strategi for risikostyring og gjennomføringsplaner for aktiviteter som omhandler samlingens sikkerhet
UiO/KHM-5	KHM skal legge til rette for nødvendige faglige og organisatoriske avklaringer og beslutninger i tråd med omforente fremdriftsplaner
UiO/KHM-6	KHM skal stille personale og faglige ressurser til disposisjon for SGO-SB i tråd med vedtatte prosjektplaner og budsjetter

Vedlegg: Premissdokument for samlingens sikkerhet